

Foto: Zbyněk Šišpera - Člověk a víra

MLČENÍ

Vypůjčil jsem si, vážení a milí kolegové, titulěk k tomuto zamyšlení od mimořádného filmu, který před kratičkou dobou vstoupil do našich kin – i když bude ještě trvat nejspíše několik let, než ho vy sami budete moci vidět. A když jsem nahlédl do liturgických knih, slovo „mlčení“ jsem v nich našel také, a to dokonce jako „mlčení posvátné“.

Je to zvláštní, ale toto posvátné mlčení, tyto chvíle ticha mají ve slavení mše svaté svoje nezastupitelné místo; a kdybychom je chtěli vypustit nebo „vyplnit“ něčím jiným, o hodně bychom se připravili. Ono je ani není dost dobře možné vyplnit. Toto ticho totiž není chvíle prázdnoty, jakýsi „nedostatek zvuku“. Toto mlčení je samo o sobě naplněné. Ptáte se čím? Například bdělou pozorností.

Žijeme v době, která je plná nejrůznějších podnětů, obrazů a zvuků, slov a informací. Někdy se na nás ze všech stran valí těchto slov a zvuků celá záplava. Chceme vědět všechno – a nakonec nevíme nic. Chceme všechno vysvětlit – a v záplavě upovídání se nám ztrácí smysl pro tajemství. A právě začínající postní doba nás může a má vést ke ztišení.

Mlčení je postoj člověka, který se nechce rozptylovat jinými podněty nebo přemýšlením o tom, co by měl právě říci a udělat. Mlčení je spojeno se soustředěním na jedno jediné téma, na jednu jedinou otázku, na jed-

no jediné tajemství. Mlčení je prostor a čas, který nabízím Bohu, aby mě v něm osobně a konkrétně oslovil.

Mlčení je také situace člověka, který přednáší Bohu své modlitby – anebo čeká, jak budou přijaty. Podívejme se například do biblické knihy Zjevení: když Beránek rozlomil poslední ze sedmi pečeti na zapečetěném svítku, nastalo v nebi mlčení asi na půl hodiny. A tehdy jeden z andělů předložil modlitby všech věřících na oltář před Božím trůnem (Zj 8, 1–3).

Toto posvátné mlčení má ve mši svoje místo na vícero způsobů. Při úkonu kajicnosti a po výzvě před vstupní modlitbou nás vede k soustředěnosti na to, co následuje. Po čtení nebo po promluvě nám umožňuje zažít a jakoby „přežvykovat“ hutnou a bohatou stravu Božího slova, které jsme z biblických textů přijali. Ovšem své nejdůležitější místo má podle mého soudu ve chvíli po přijímání.

Zkusme promyslet, co pro nás tato chvíle znamená. Ježíš přišel osobně ke každému z nás. Prostupuje celým našim životem, proměňuje nás a posvěcuje. Někteří lidé tuto situaci popisují tak, že se stávají „živými svatostánky“ – to v nás v tu chvíli přebývá Kristus. Je to jistě velmi oslovující přirovnání, ale pořád je to velmi slabé, pořád je to málo: Kristus nám v tu chvíli dává mnohem víc než jen být jeho „svatostánkem“. V tuto chvíli nám dává být s ním jedno.

Právě tato chvíle je ideální příležitostí k tomu, abychom Kristu naslouchali. On nás

nyní chce a může oslovit – pustíme-li ho ke slovu. Zachováme-li v tuto chvíli mlčení, budeme snad moci zaslechnout Boží hlas v nejněvnitnější svatyni svého srdce. Proto také mlsal doporučuje v této tiché chvíli usednout.

Možná se vám to zdá málo uctivé. Možná byste radši poklekli. Ale víte co? Mně osobně paradoxně připadá méně uctivé právě klečení. Před kým nebo před čím chceme pokleknout, když Bůh právě vstoupil do našeho nitra? Nevěříme snad, že Kristus v eucharistii, kterého jsme přijali, je pravý Bůh?

Vratme se k onomu přirovnání s „živým svatostánkem“: připadá vám vhodné pokládat takový „svatostánek“ na zem? Co byste si mysleli o knězi, který by vložil hostii například do monstrance – a pak ji položil na podlahu? A to už vůbec nemluví o žalostném pohledu na ministranty, kteří přijmou eucharistii – a vzápětí jdou pokleknout před prázdný svatostánek. Nemějte mi to za zlé, ale klečet před prázdnou skříní mi připomíná modloslužbu.

Usedneme-li v tu chvíli a dovolíme-li Pánu, aby k nám promluvil, jsme v tu chvíli na místě učedníků sedících u Mistrových nohou. Jsme s ním a mlčíme – jako by se čas načas zastavil. V takové chvíli jsou slova téměř na škodu. A věřte mi: jenom ti, kdo k sobě mají opravdu velmi blízko, dovedou spolu mlčet.

Plodné a naplněné chvíle ticha přeje a vyprošuje

otec Zdeněk Drška

